

15 minutters byen

Hverdagsliv i den levede by

Topmøde for levende bymidter

15 Minutters byen - Projektet

1. Rapport: Internationale erfaringer

- Undersøger konceptet I fem internationale byer

2. Rapport: I dansk kontekst

- Empiriske undersøgelser i Ballerup og Odense

3. Rapport: Kort fortalt

- Værktøjer til at arbejde med konceptet

Ballerup: Stationsforpladsen

Odense: Thomas P. Thriges Gade

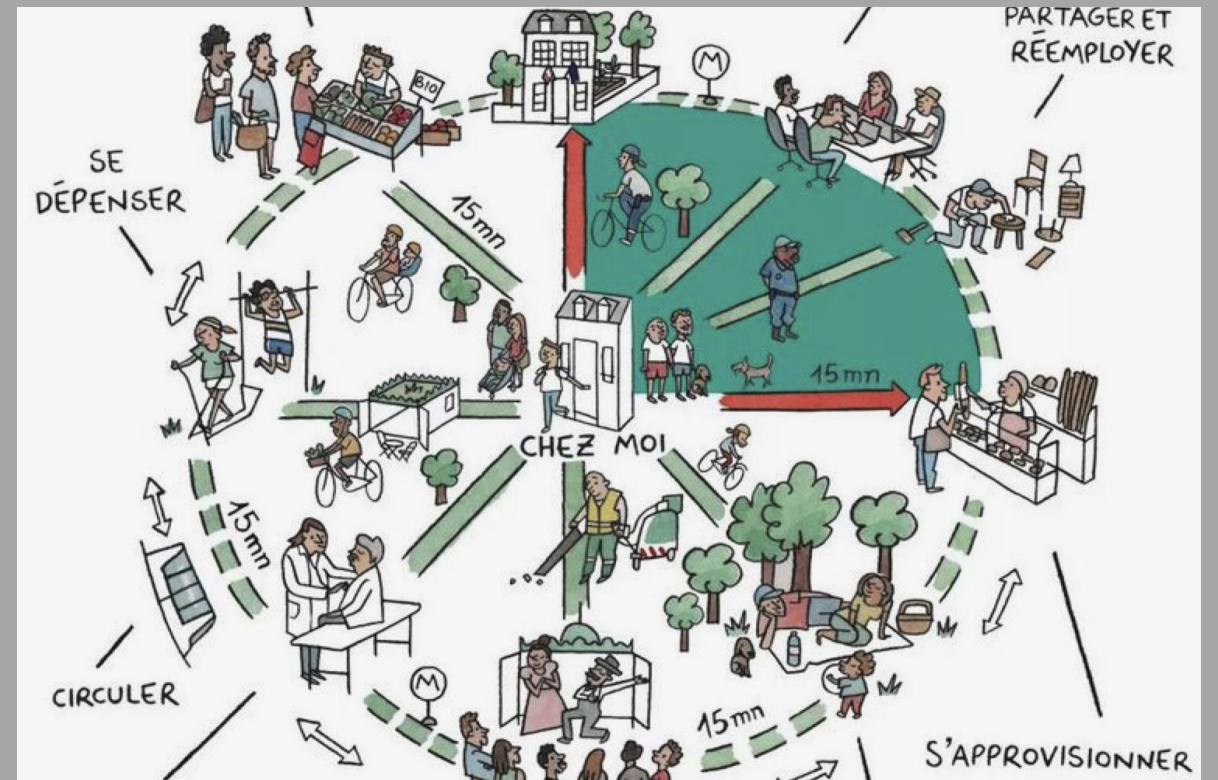
Hvorfor 15 minutters byen?

- Byer verden over skal håndtere udfordringer skabt af klimaforandringer, stigende ulighed samt forebygge af, og genopretning efter COVID-19 pandemien. Alle problemstillinger der kræver en stærk respons for at matche omfanget af kriserne
- 15 minutters byen har som planlægningskoncept fået stigende international opbakning, især i kølvandet på Covid-19
- Kan adressere flere kriser på en gang: Co2, luftforurening, natur og biodiversitet, sundhed og trivsel, mobilitet og trængsel, ulighed og gentrificering

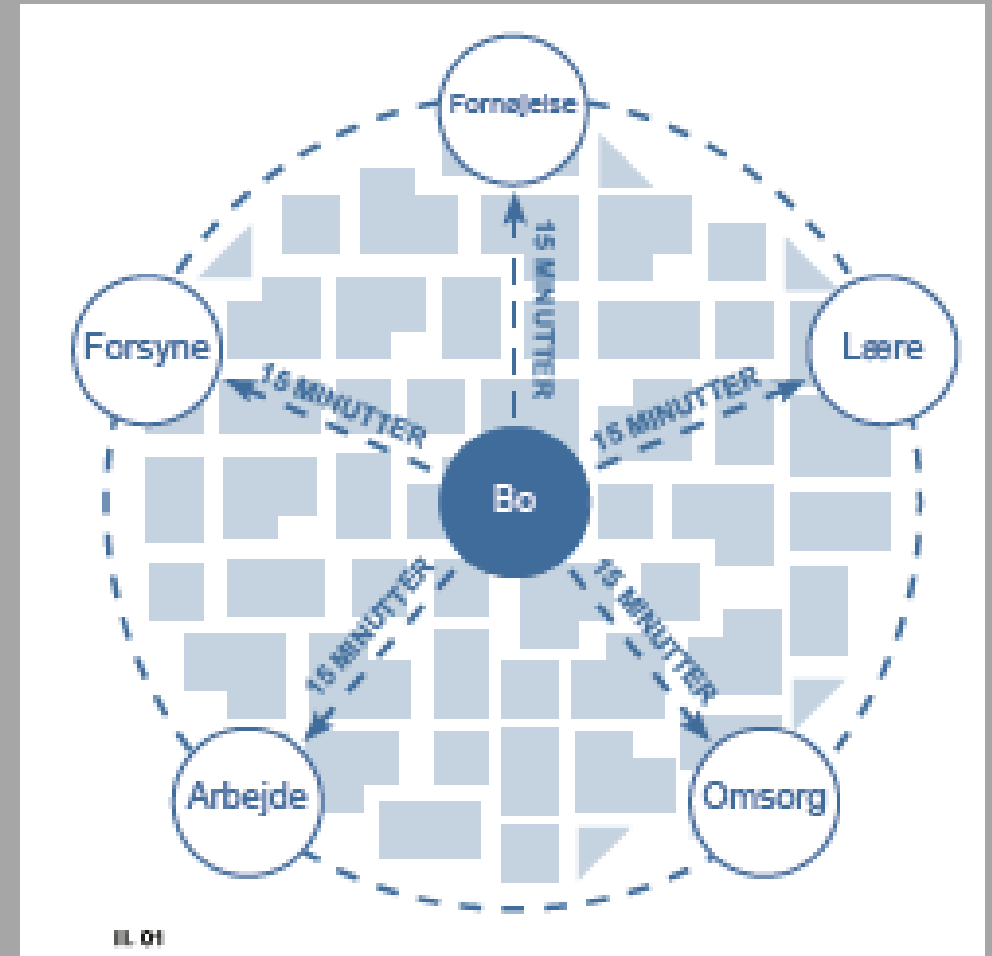
Hvad er en 15 minutters by?

- Carlos Moreno introducerede konceptet om 15 minutters byen i 2016
- Adgang til essentielle daglige funktioner inden for en radius af 15 minutter, enten til fods eller på cykel
- 15 minutter bykvarterer og 30 minutters territoriet
- Konceptet har fokus på aktivt at inddrage borgerne i den lokale udvikling

Seks essentielle funktioner

- Bo
- Arbejde
- Forsyning
- Omsorg
- Læring
- Fornøjelse

Fire grundlæggende elementer

Nærhed

Den rumlige og tidsmæssige nærhed til borgernes daglige funktioner

Tæthed

Optimal balance mellem antallet af beboere og antallet af funktioner

Lighed

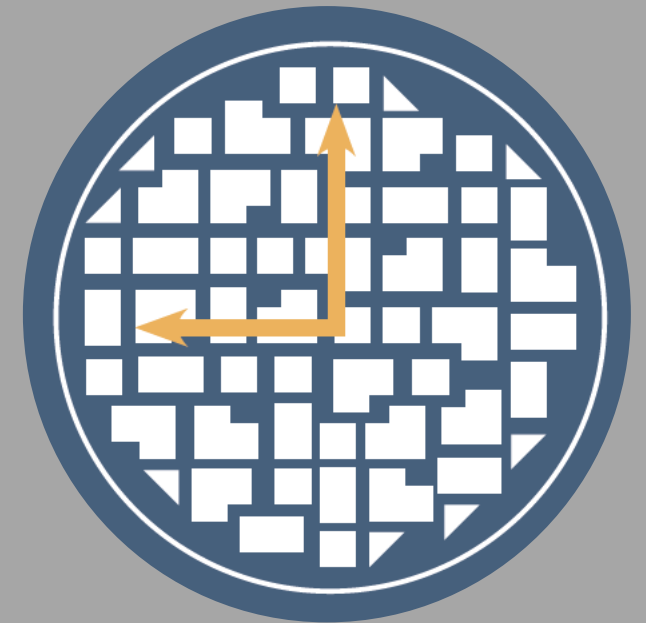
Konceptets evne til at rejse og blive opfyldt overalt

Diversitet

I funktioner, tjenester, bygninger, mennesker og kultur

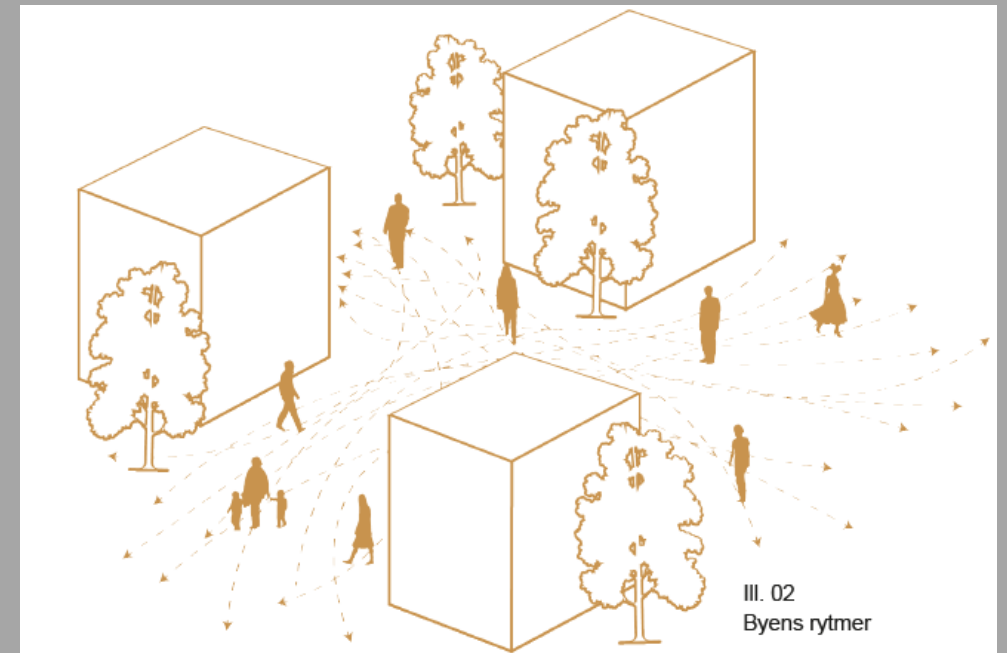
Hvorfor 15 minutter?

- Tidsintervallet på 15 minutter er ikke det afgørende. Det kan lige så vel være 5, 10 eller 20 min.
- Dog er den tidsmæssige dimension vigtig, da den foreslår et skift fra at måle afstande i km til at fokusere på hvor lang tid det tager - den oplevede tid!
- 'Crono-Urbanism' foreslår at integrere den tidsmæssige dimension i planlægningen ved at kombinere tid, rum, bevægelse i det byggede miljø

Chrono Urbanism

- At integrere og synkronisere den opfattede tid i byplanlægning er kompliceret, da byen har lige så mange rytmer og flows som den har indbyggere
- Det tidsmæssige aspekt af planlægningen bør derfor være til stede i brugen af byens rum
- Når byens rytme ændrer sig, skal byens forskellige aktiviteter og deres funktion også betragtes som fleksible og flydende
- Konceptet foreslår, at funktionerne i 15-minutters byen også skal planlægges i forhold til det tidsmæssige aspekt

Vores tilgang til konceptet

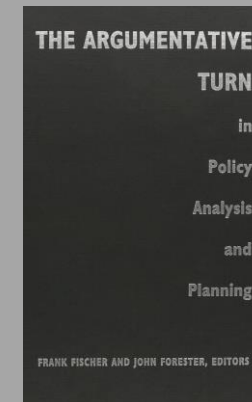
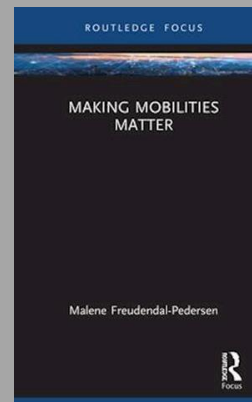
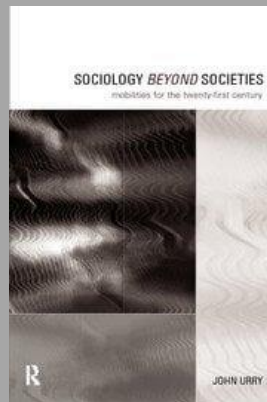
Teoretisk udgangspunkt til hele projektet

- The New mobilities Paradigm (*Urry, 2000*)
- Everyday life and everyday life practices (*Freudendal-Pedersen, 2022*)
- The argumentative turn (*Fisher and Forester, 1993*)

Empirisk afsæt for 15 minutters byen

- I dansk kontekst

- Den lokale kontekst
 - *Hverdagsliv*
 - *Rummelige forhold*
 - *Politisk landskab*
- Storytelling

Internationale erfaringer

Konkret læring fra byerne

- Brugt i politiske kampagner
- Gør brug af storytelling
- Midlertidig planlægning (COVID-19)
- Borgerinddragelse - Tactical urbanism
- Fokus på klima, sundhed og social ulighed
- Integreret mobilitets- og byplanlægning

By	Indbyggere	Skala	Koncept	Storytelling
Paris	2,2 millioner	By	15 minutters by	'Paris en Commun'
Portland	660.000	By	20 minutters by	'Portland som en sund og retfærdig by hvor mennesker kan trives'
Melbourne	5 millioner	By og region	20 minutters by	'Melbourne er en by hvor man kan leve lokalt i inkluderende, sunde kvarterer'
Milano	1,4 millioner	By og region	15 minutters by	'I Milano er byen højst 15 minutter væk'
Bogotá	7,4 millioner	By	30 minutters by	'Bogotá er en tilgængelig og blandet by for alle borgere'
Vauban	5600	Kvarter	Delvis bilfri by	'Eco-friendly living i Vauban'
Kirkland	91.000	By	10 minutters by	'Kirkland er en by hvor man kan bo, leve og lege'

15 minutters byen – I dansk kontekst

- Gammel middelalderby
- Danmarks tredje største by med flere bydele og forstæder
- Fokus på Dalum og Hjallese

- Udbygget i efter krigstiden
- En del af fingerplanen
- Funktionsopdelt bystruktur
- Fokus på Ballerup midtby

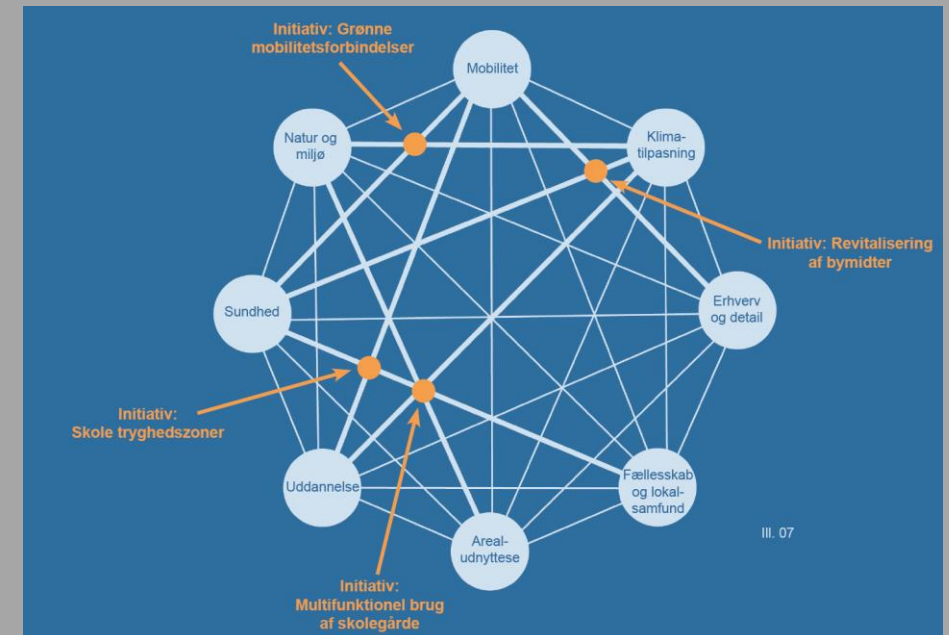
Det politiske landskab

Politiske dokumenter

- Strategier
- Planer
- Visioner
- Mål og ambitioner

På tværs af sektorer

- Ikke kun fysisk planlægning
- Sundhed, demokrati og fællesskaber
- Synergier

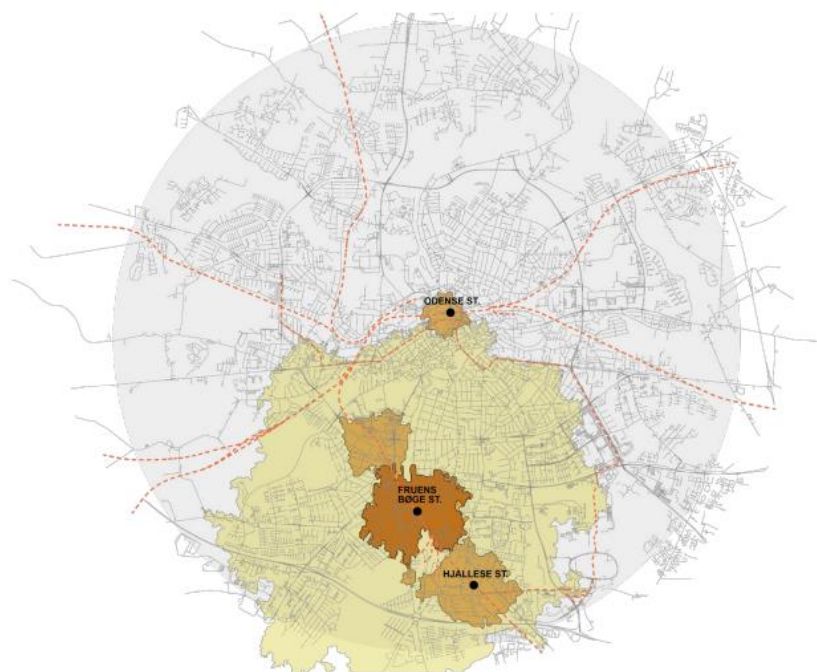

Rummelige forhold

Den tidslige dimension

III. 07
Afstand fra Odense st.

III. 08
Afstand fra Fruens Bøge st.

III. 09
Afstand fra Hjallesø st.

Ill. xx
Kort over funktioner i Dalum og Hjallose

● Fornøjelse

● Omsorg

● Lære

● Forsyne

● Arbejde

● RA tog

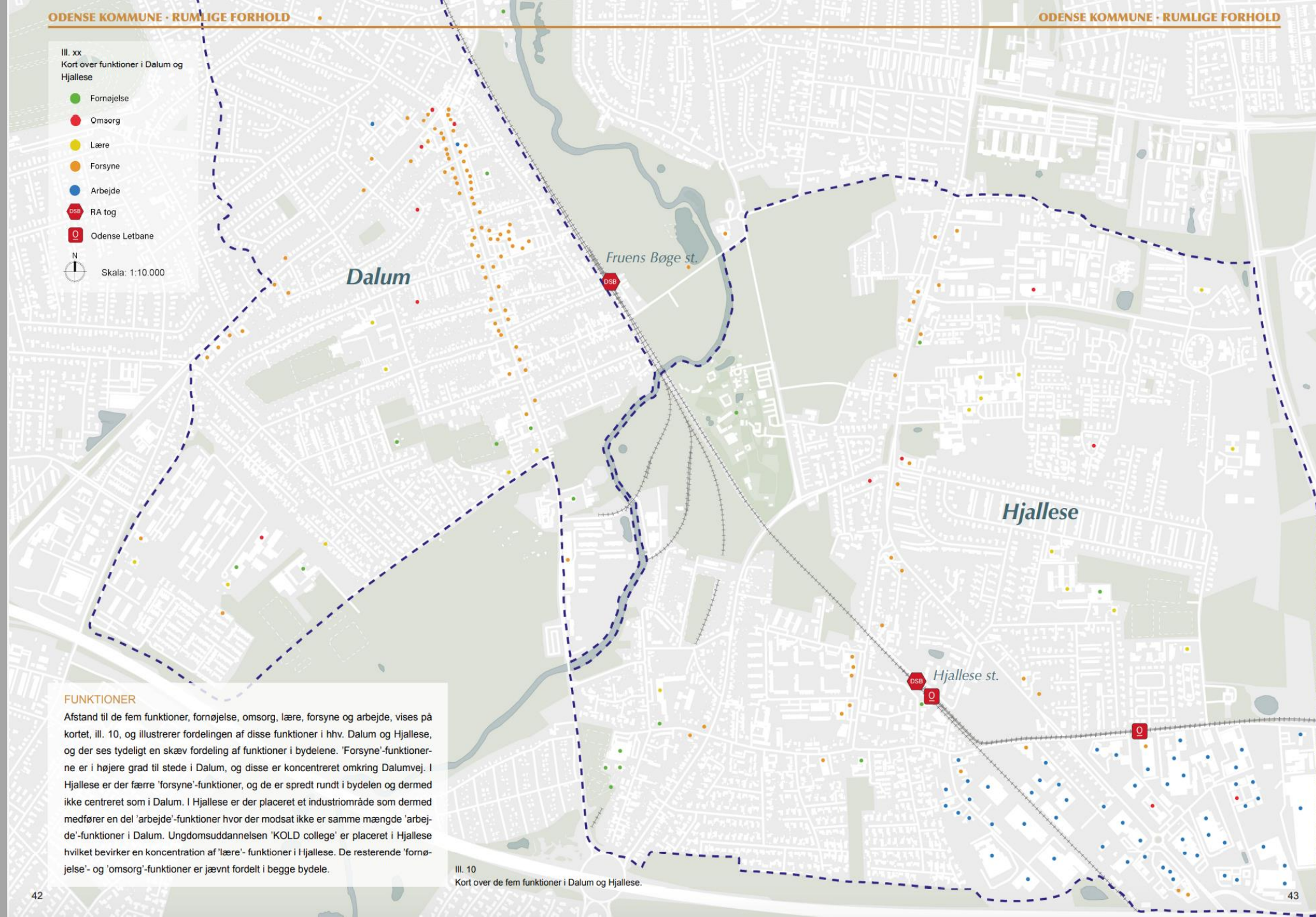
● Odense Letbane

Skala: 1:10.000

Rummelige forhold

Funktioner

FUNKTIONER

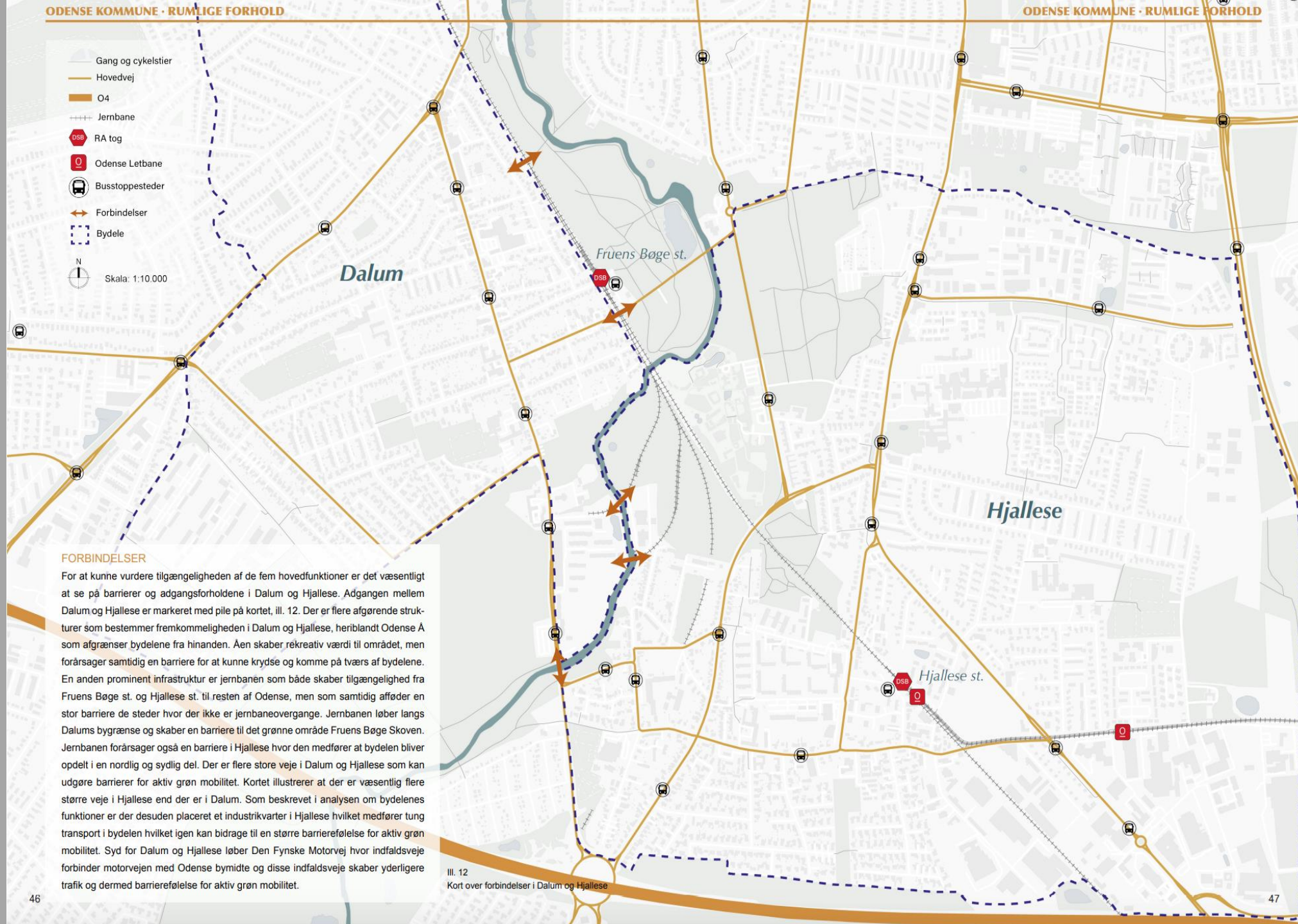
Afstand til de fem funktioner, fornøjelse, omsorg, lære, forsyne og arbejde, vises på kortet, ill. 10, og illustrerer fordelingen af disse funktioner i hhv. Dalum og Hjallose, og der ses tydeligt en skæv fordeling af funktioner i bydelene. 'Forsyne'-funktionerne er i højere grad til stede i Dalum, og disse er koncentreret omkring Dalumvej. I Hjallose er der færre 'forsyne'-funktioner, og de er spredt rundt i bydelen og dermed ikke centreret som i Dalum. I Hjallose er der placeret et industriområde som dermed medfører en del 'arbejde'-funktioner hvor der modsat ikke er samme mængde 'arbejde'-funktioner i Dalum. Ungdomsuddannelsen 'KOLD college' er placeret i Hjallose hvilket bevirker en koncentration af 'lære'-funktioner i Hjallose. De resterende 'fornøjelse'- og 'omsorg'-funktioner er jævnt fordelt i begge bydele.

Ill. 10

Kort over de fem funktioner i Dalum og Hjallose.

Rummelige forhold

Forbindelser

Rummelige forhold

Grønne områder

GRØNNE OG BLÅ OMRÅDER

Med Odense Kommunes vision om at blive 'Danmarks Grønneste Storby', har de derfor et særligt fokus på kommunens grønne områder. Hvis man ser på Dalum og Hjallesø, eksisterer der allerede store grønne områder i de to bydele. Som illustreret på kortet (ill. 11) adskilles de to bydele fra hinanden af et grønt bælte af skov- og græsområder hvor Odense Å også løber.

De grønne områder i Dalum og Hjallesø er generelt forholdsvis sammenhængende. Man kan f.eks. som gående bevæge sig fra Odense midtby til Dalum via stisystemerne i grønne omgivelser og langs Odense Å igennem Fruens Bøgeskoven. Hvis man forsætter turen via Hunderupskoven, kan man komme til Hjallesø via de grønne forbindelser. Efter skovsøen i Fruens Bøge bliver den grønne kile opdelt af en gennemkørende vej men forsætter på den anden side i et grønt græsområde. Ved den nedlagte Dalum Papirfabrik, der bliver et nyt boligområde, ophører den sammenhængende grønne kile og Odense Å løber langs papirfabrikken uden den grønne stiforbindelse.

Der er desuden et større grønt område der støder op til Den Fynske Motorvej som skærer sig igennem området. På den anden side af motorvejen forsætter det grønne bælte langs Odense Å som et eng- og skovområde, og gående kan krydse motorvejen via en gangtunnel eller en bro.

Ill. 11

Kort over grønne og blå områder i Dalum og Hjallesø

- Grønne områder
- Vand områder
- Jernbane
- RA tog
- Odense Letbane
- N
- Skala: 1:10.000

Hverdagsliv

Kvalitative interview

- Forstå forskellige typer af hverdagsliv
- Behov og ønsker
- Målgruppespecifikke spørgsmål
- Personas til at repræsenterer lokale borgere

PERSONAS

Baseret på præsentationen af den unge målgruppe, børnefamilie målgruppen og den ældre målgruppe, har vi sammensat tre personer som repræsenterer en samlet fortælling for hver enkel målgruppe.

"Med en travl hverdag er det vigtigt for mig at kunne have nogle gode og hyggelige oplevelser med mine børn og kæreste tæt på, hvor vi bor"

Ill. 14
Personafigur: Camilla

Navn: Camilla
Alder: 34 år
Beskæftigelse: Journalist på TV2

Hverdagsliv: Camillas bor med sin kæreste og deres to børn. Hendes hverdagsliv er bundet op på hendes børns hverdagslivsbehov og at få hverdagen til at gå op

Camilla er 34 år og bor med sin kæreste Rasmus (36 år) og deres to børn Theo (5 år) og Alma (3 år) i et hus i Dalum. Camilla arbejder på TV2, og hun er rigtig glad for sit arbejde, men jobbet som journalist kræver også meget af hendes tid og som mor til en 5- og 3-årig er tiden knap. For hende handler hverdagslivet om at få det til at køre rundt, være en god mor og en god kæreste. Hun får altid dårlig samvittighed over at hente sine børn sent fra børnehaven, men hun er taknemmelig for at Rasmus har fleksible arbejdstider så Theo og Alma ikke altid er de sidste børn der bliver hentet. Camilla elsker weekenderne, for der kan hun bruge al sin tid sammen med sine børn og Rasmus. Hun elsker specielt at gå ture med sin familie lørdag morgen før byen er stået op. Der er så mange skønne grønne områder hvor de bor, og Camilla nyder at være så tæt på naturen. Camilla vælger altid at gå til de grønne områder hvor der er aktiviteter for hendes børn, for så ved hun at de er underholdt. Hun elsker at se sine børn lege sammen, og hvis de f.eks. er på en legeplads, så er de gode til at finde på lege sammen. Hun gad godt at der var flere aktiviteter for hendes børn i nærområdet så de kunne lave forskellige ting og ikke altid besøge den samme legeplads.

"Jeg elsker at være sammen med mine venner, men der er ikke altid et oplagt sted at mødes – specielt når det er dårligt vejr eller for koldt til at være ude"

Ill. 15
Personafigur: Laura

Navn: Laura
Alder: 19 år
Beskæftigelse: går på HTX i Hjallesø og bor på kollegie.

Hverdagsliv: Laura bor på kollegie i Hjallesø og er derfor ikke afhængig af andres hverdagsliv. Hun har dermed frihed til at kunne agere ud fra sine egne behov. Hendes hverdagsliv bygger på at indgå i socialt fællesskab med venner.

Laura er 19 år og går i 3.g på Kold Tekniske Gymnasium i Hjallesø og bor på et kollegie ikke langt derfra. Hun valgte at flytte fra Ringe, hvor hendes forældre bor, til Hjallesø og startede på HTX for to år siden da hun godt vil bo et sted som både rummer storby med butiksliv og cafeer og samtidig være tæt på natur og fredelige grønne områder. Laura kan godt lide at bo på kollegie for hun kan gøre præcis hvad hun har lyst til og skal ikke fortælle om hun er hjemme til aftensmad eller blive uvenner med nogen over at hun ikke rydder op på sit værelse. Dog er det kommet bag på hende hvor dyrt det er at skulle betale for alting selv. Det vigtigste for Laura er at være sammen med sine venner. Hun har fået en del nye venner igennem gymnasiet, men flere af hendes veninder fra Ringe er også flyttet til Odense, og dem ses hun også tit med. Om sommeren kan Laura kan godt lide at mødes med sine venner i de store grønne områder og sidde på nogle tæpper i solen og drikke kaffe eller en øl, men når det er dårligt vejr, eller det bliver for koldt til at være ude, mangler Laura og hendes venner steder at mødes. Enten mødes de hjemme hos hinanden, men der er meget trangt på deres kollegieværelser, og de kan ikke altid overskue at sidde i fællesarealerne hvor de andre på kollegiet også er. De mødes også ofte på en cafe eller en bar, men Laura er på SU og i længden bliver det er ret dyrt at skulle betale for kaffe eller øl bare for at sidde et sted med sine venner.

"Det er så skant at bo i vores lille by i byen hvor det meste af det vi skal bruge i hverdagen er forholdsvis tæt på - men vi bliver jo også ældre"

Ill. 16
Personafigur: Niels

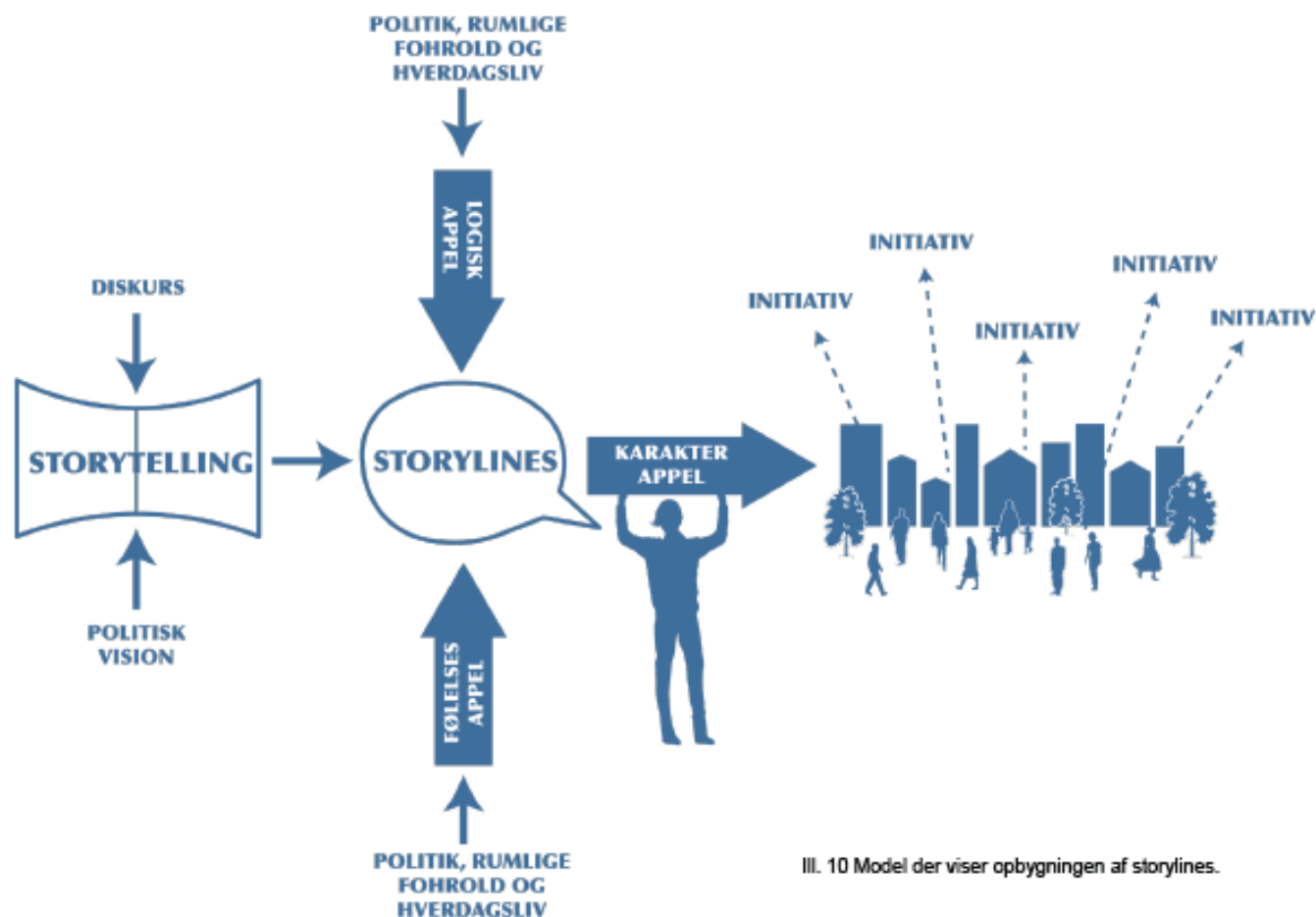
Navn: Niels
Alder: 76 år
Beskæftigelse: Pensioneret skolelærer

Hverdagsliv: Niels bor med sin kone i et hus i Dalum. Da Niels er pensioneret, har han tid til at dyrke sine hobbyer, gå ture, deltage i sociale fællesskaber og være en stor del af sine børns og børnebørns hverdag.

Niels er 76 år og bor med sin kone Inge i deres parcelhus i Dalum, og der har de boet i 47 år. Niels og Inge valgte netop at købe dette hus i sin tid da huset ligger tæt på den folkeskole som de begge underviste på før de blev pensioneret. De er begge glade for at bo tæt på grønne områder og butiksgaden i Dalum hvor de kan få alt det de har behov for i deres hverdag. Niels ser Dalum som 'en by i byen', og han kan rigtig godt lide det lokale fællesskab og være tæt på naturen. Niels er en del af mange sociale kredse. Han er bl.a. meget aktiv i det lokale foreningsliv som frivillig i Dalum boldklub hvor hans to sønner spiller, han synger i kirkekoret hver tirsdag og så spiller Inge og ham bridge hver torsdag sammen med deres venner. Niels nyder at have sine børn og børnebørn tæt på, og han værdsætter at være en stor del af hans børnebørns hverdag ved at hente dem fra skole og hjælpe til med at passe. For nogle år siden blev Inge opereret i hofte, og siden da har hun været dårligt gående. Derfor kører Niels dem rundt når de skal handle ind, gå en tur i skoven eller besøge deres børn og børnebørn. Niels er dog bekymret for hvor mange år han kan blive ved med at have bilen og hvad de skal gøre når han ikke er i stand til at køre dem rundt længere.

Storytelling

- Storytelling i samspillet mellem politik, planlægning og hverdagsliv
- Forandringer understøttes retorisk gennem fortællinger om 'den gode by', 'den bæredygtige by' og 'det gode liv'
- Retoriske virkemidler og fortællinger der afspejler den lokale kontekst

III. 10 Model der viser opbygningen af storylines.

Natur og grønne områder

Vigtigste pointer fra

- Politisk landskab
 - *Strategier*
 - *Planer*
 - *Mål og visioner*
- Rummelige forhold
 - *Forbindelser*
 - *Adgang*
 - *Grønne områder*
- Borgerperspektiv
 - *Hverdagsliv*
 - *Ønsker og behov*

POLITISKE PLANER OG VISIONER

- Odense som Danmarks grønneste storby.
- Adgang til grønne områder inden for 300 meter.
- Den grønne ring (sammenhængende natur omkring Odense).
- Natur kan optage og lagre CO₂.
- Mere natur i den eksisterende by.
- Bedre naturkvalitet, miljø og biodiversitet.

RUMMELIGE FORHOLD

- Store grønne og blå områder.
- Gode forudsætninger for sammenhængende natur.
- Forbedret adgang kan øge oplevelsen af sammenhængende natur.
- Oplevelsen af naturkvalitet afhænger af formål og aktivitet.

BORGERPERSPEKTIV

- I naturen er der fred og ro.
- Natur og grønne områder er et pusterum i byen.
- Naturen skal være tæt på borgerne.
- Kvaliteten af naturen har betydning, men afhænger også af formål og aktivitet.
- Det bedste af to verdener – storbyoplevelsen og naturens fred og ro.
- Natur og grønne områder skaber rammen for socialt samvær og aktiviteter.
- Natur og grønne områder kan give gode oplevelser som man kan være sammen om.

Storyline og appeller

”300 m til natur”

”Danmarks grønneste storby”

”Med byen og naturen tæt på får man det bedste af to verdener: Storbyens muligheder og naturens ro”

”Natur skaber rammer for samvær og oplevelser...”

	POLITIK	RUMELIGT	HVERDAGSLIV
LOGIK	<ul style="list-style-type: none"> Natur kan lagre CO2, forbedre miljø, biodiversitet og styrke klimatilpasning. Naturlig skov og sammenhængende natur øger naturkvaliteten og biodiversitet. 	<ul style="list-style-type: none"> 300 meter til "natur" – Natur tæt på bliver oftere brugt af borgere og bidrager med øget sundhed, oplevelser og trivsel/fællesskaber. Natur kan benyttes til at afskærme f.eks. cykler og gående fra bilster. Natur kan forbedre byens mikroklima. 	<ul style="list-style-type: none"> Natur tæt på bliver oftere brugt. Naturkvalitet afhænger af formål og aktivitet.
FØLELSER	<ul style="list-style-type: none"> Odense som Danmarks grønneste storby. Natur giver mulighed for at leve gode sunde liv. Natur gør byen mere attraktiv for ophold, cykel og gang. 	<ul style="list-style-type: none"> Træer og natur bryder skalaen i rummet så der skabes en mere menneskelig skala og byrummet dermed føles rare at være i. 	<ul style="list-style-type: none"> Natur giver en følelse af fred og ro og tilbyder et pusterum/loase i byen. Med byen og naturen tæt på kan man få det bedste af to verdener: storbyens muligheder og naturens ro. Natur skaber rammer for samvær og oplevelser med nære relationer.

Politisk diskurs og storytelling

Initiativer

- Skovrejsning
- Nye rekreative områder
- Grønne mobilitetsveje
- Naturlegepladser
- Forbinde grønne områder

Indsatsområder

- Lagring af Co2
- Regnvand håndtering
- Mikroklima
- Aktiv grøn mobilitet
- Sundhed/Trivsel
- Biodiversitet

STORYTELLING FOR ODENSE

POLITISK DISKURS:

Klimaneutralitet, bæredygtighed og det gode sunde liv

OVERORDNET STORYTELLING:

"Kvarterbyen Odense er Danmarks grønneste storby"

STORYLINE 1:

"Kvarterbyen Odense - En storby med naturens ro og oplevelser, lige uden for døren"

STORYLINE 2:

"I Kvarterbyen Odense - binder bæredygtige forbindelser byen og hverdagslivet sammen"

STORYLINE 3:

"I Kvarterbyen Odense er der plads til at vi kan være sammen - om byen, gennem oplevelser og i fællesskaber"

Er 15 minutters byen løsningen på urbane problemer?

- Konceptet er ikke en færdig opskrift og skal tilpasses den lokale kontekst – ikke ‘one-size fits all’
- Planlægningsideer cirkulerer og mobiliseres af internationale organisationer som ‘best practice’
- Potentialer for at arbejde med 15 minutters byen i både store og små byer
- Mulighed for at arbejde med flere problematikker på en gang
- Storytelling kan spille en vigtig rolle i at formidle bæredygtige fremtider som folk kan se sig selv i

